

which the student can be able to demonstrate readiness for professional activity in the pedagogical field.

References:

1. Akulenko I. A. Axiological component of methodological competence of future Mathematics teachers. *Periodical of Cherkasy University. Range of Pedagogical Sciences*. Ukraine, 2008. Addition 139. P. 3 – 10.

2. Hoffmann, T. The meanings of competency. *Journal of European Industrial Training*. 1999. Vol. 23 No. 6, pp. 275 – 286. URL : <https://doi.org/10.1108/03090599910284650>.

3. Ivanova S.V. Functional approach as an appointment professional competence of Biology teacher and organization its development in institution of further education. *Periodical of Zhytomyr Ivan Franko State University* . Ukraine, 2008. Addition 42. P. 106 – 110.

4. Omelchuk S. The formation of speech and communication skills in the process of learning syntax. *Divoslovo*. Kherson, 2006. № 9. P. 2 – 5.

УДК 37.015.3

**ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ
ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Тодріна І.В. к.е.н., доцент

Євсєєв С.Є., к.і.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Концепція проблемного навчання, найбільш масштабна розробка якої припадає на 70-ті роки ХХ ст., має доволі давню та багату історію. Провісниками і повноправними представниками проблемного методу навчання можна вважати Сократа (евристичний метод навчання у вигляді

бесід), Платона (метод діалогу), М.Монтеня (розвиток творчого підходу, навичок самостійного мислення), Я.Коменського (використання навчальної ігри), І.Г.Песталоцци (концепція поелементної освіти), К.Ушинського (концепція розвиваючої освіти) та ін.

Проблемне навчання має декілька різновидів, в залежності від основної цілі.

1. Засвоєння масиву знань, умінь, навичок. За даної мети викладач керує та спрямовує процес вирішення проблемних ситуацій та за рахунок збільшення самостійності і персоналізації отриманих знань підвищує ступінь засвоєння матеріалу;

2. Творчий розвиток. За даної мети викладач використовує проблемні ситуації, що первісно не мають однозначної відповіді, заохочуючи тим самим творчу ініціативу студента;

3. Підвищення інтелектуального розвитку. Викладач ставить за мету збільшення самостійної роботи при розв'язанні проблемних ситуацій.

В сучасній практиці проблемне навчання визначають як систему науково обґрунтованих методів та засобів, що використовуються в процесі розвиваючого навчання, яка передбачає створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій та активну самостійну діяльність студентів для їх вирішення з метою інтелектуального, творчого розвитку, оволодіння методами пізнання. Фактичною основою проблемного навчання є моделювання реального творчого процесу за рахунок створення проблемної ситуації та управління пошуком вирішення проблеми.

Проблемне навчання можна розділити на види, в залежності від характеру і ступеня використання творчого потенціалу студента.

1. Наукова творчість, що передбачає постановку та вирішення теоретичної навчальної проблеми.

2. Практична творчість, що передбачає постановку та вирішення практичної навчальної проблеми.

3. Художня творчість. Необхідно зазначити, що в процесі викладання економічних дисциплін перші два методи довели свою доцільність та ефективність. Так при викладанні “Макроекономіки”, “Мікроекономіки”, “Історії економіки та економічної думки” формами наукової творчості є підготовка реферативних завдань, курсових робіт, які містять певну проблемну ситуацію, і, відповідно пошук студентом шляхів вирішення цієї проблеми (наприклад, інституційні проблеми безробіття в Україні, проблеми застосування інфляційного таргетування в Україні, проблема зовнішніх запозичень та економічного боргу в Україні, інституційні аспекти формування ринку землі в Україні, проблема регулювання ринків природної монополії, тощо). З метою розкриття практичної творчості студентів при викладанні “Макроекономіки”, “Мікроекономіки” широко використовуються розрахункові завдання та відкриті тестові завдання (наприклад, розрахунок реального ВВП, дефлятора ВВП, темпу інфляції, рівня безробіття, грошового мультиплікатора, циклічного бюджетного сальдо, визначення ситуації, в якій знаходиться конкуруюча, або монопольна фірма, на підставі аналізу витрат, прибутків та збитків фірми). Доцільно зазначити, що ефективність даного виду проблемного навчання безпосередньо залежить від того, наскільки ґрунтовно студент опанує теоретичну частину курсу, попрацює із навчальною, методичною літературою.

Можна визначити шість основних методів проблемного навчання:

1. Монологічний метод, за якого викладач лише зазначає існування певних проблем під час викладання лекційного матеріалу;
2. Метод розмірковування, дозволяє визначити як проблемні точки, так і шляхи їх вирішення на рівні гіпотези;
3. Метод діалогу, який передбачає активізацію роботи студентів під час лекції;
4. Евристичний метод;

5. Дослідницький метод;

6. Метод запрограмованих завдань. Як бачимо, останні три методи безпосередньо спрямовані на активізацію самостійної, творчої роботи студентів.

В системі проблемного навчання необхідно розрізняти проблемні лекції та лекції проблемного характеру. Лекції першого виду висвітлюють матеріал лише за конкретними проблемами, після того, як студенти засвоїли основні положення базового навчального курсу. В межах викладання економічних дисциплін застосування таких лекції доцільно при вивченні “Макроекономіки”, “Мікроекономіки”, “Національної економіки”, вже після того, як студенту опанують основний базовий курс “Політична економія”. Це дозволяє студентові не лише краще опанувати економічний категоріальний апарат, побачити механізм дії економічних законів, а й визначити та спробувати розв’язати “больові” проблеми української економіки (хоч би на теоретичному рівні).

Лекції проблемного характеру – провідна форма навчання студентів. В цих лекціях поряд із викладанням теоретичного, нормативного, практичного матеріалу, визначається коло проблем, дискусійних питань (на рівні економічної теорії та практики), що мають актуальне значення. Даний вид лекцій відрізняється поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів навичок самостійного, творчого мислення, дозволяють глибше опанувати методи економічних досліджень. Студенти стають безпосередніми учасниками наукового процесу.

Отже, проблемний метод навчання є достатньо ефективним при викладанні економічних дисциплін. Цей метод дозволяє викладачеві виховувати навички творчого засвоєння значного масиву знань, творчого застосування отриманих знань в нових ситуаціях, оволодіння методами

наукового дослідження і творчого відображення економічної дійсності та формувати мотиви ефективного навчання.

Література:

1. Малафіїк І. В. Дидактика: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 406 с.

2. Мисковець Н. О. Переваги використання проблемного методу у професійній підготовці магістрів. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1 (45.1). С.69-72.

3. Якубовська С. Застосування проблемного методу у підготовці майбутніх науково-педагогічних працівників технічного ВНЗ. *Нова педагогічна думка*. 2013. № 1. С. 253-255.

УДК 378.4

**ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПЕРЕЛІКУ ОСВІТНІХ
КОМПОНЕНТІВ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ**

Рябець С.І., к.т.н., доцент

Рябець І.С., здобувач бакалаврського ступеня

Центральноукраїнський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Сучасний стандарт з професійної освіти (як і проект стандарту 014 Середня освіта) містить перелік компетентностей випускника рівня бакалавр та нормативний зміст підготовки, сформульований в термінах результатів навчання [1], які визначені досить широко. Перелік дисциплін, що відповідають за формування вищевказаних компетентностей покладається на випускову кафедру. Стрімкий розвиток техніки і технологій вимагає періодичного перегляду предметів (в першу чергу